

**Силабус курсу «Моделювання нанотехнологій»
2020–2021 н.р.**

Назва курсу	Моделювання нанотехнологій
Адреса викладання дисципліни	вул. Драгоманова, 50, 79005 Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет електроніки і комп'ютерних технологій, кафедра фізичної та біомедичної електроніки
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	12 Інформаційні технології/ 122 Комп'ютерні науки
Викладачі дисципліни	професор кафедри фізичної та біомедичної електроніки, д.ф.-м.н. Бордун Олег Михайлович
Контактна інформація викладачів	oleh.bordun@lnu.edu.ua
Консультації з дисципліни відбуваються	Консультації в день проведення лекцій та лабораторних занять (за попередньою домовленістю). Можливі також он-лайн консультації через електронну пошту.
Сторінка курсу	
Інформація про дисципліну	Дисципліна пов'язує аналіз процесів у нанотехнологіях з інструментарієм сучасних інформаційних технологій і відіграє інтегруючу роль, сприяючи розвитку навичок використання обчислювальних систем для вирішення професійних завдань. Курс розроблено таким чином, щоб поглибити навички опису процесів у нанотехнологіях за допомогою математичних моделей, їх чисельного розв'язування на мові програмування Python та математичному середовищі SAGE і проведення їх аналізу.
Коротка анотація дисципліни	Програма вивчення навчальної дисципліни “Моделювання нанотехнологій” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки аспірантів спеціальності 122 Комп'ютерні науки (складова 1: глибинні знання зі спеціальності). Її викладають у 4 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів: 1. Математичне моделювання процесів формування нанооб'єктів. 2. Математичне моделювання фізичних процесів у нанооб'єктах.
Мета та цілі дисципліни	Метою і завданням навчальної дисципліни “ Моделювання нанотехнологій ” є формування необхідних теоретичних знань і практичних навичок, пов'язаних із застосуванням методів комп'ютерного моделювання технологічних процесів формування нанооб'єктів та фізичних процесів у них з використанням бібліотек мови програмування Python.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Звонарев С. В., Кортон В. С., Штанг Т. В. Моделирование структуры и свойств наносистем : учебно-методическое пособие - Екатеринбург : Изд-во Урал, ун-та, 2014.-120 с. 2. Попов А.М. Вычислительные нанотехнологии: учебное пособие. - М.: Издательский отдел факультета ВМиК МГУ им.

	<p>М.В.Ломоносова; МАКС Пресс, 2009. - 280 с.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Ashrafi A.R., Cataldo F., Iranmanesh A., Ori O. Topological Modelling of Nanostructures and Extended Systems. - Springer Science+Business Media, Dordrecht, 2013. – 584 p. 4. Майер Р.В. Компьютерное моделирование физических явлений. – Глазов: ГППИ. – 2009. – 112с. 5. W. Yen, S. Shionoya, H. Yamamoto. Phosphor handbook. 2th ed. – The CRC Press, Laser and Optical Science and Technology Series. – 2007.– p.1056. 6. Пихтин А. Квантовая и оптическая электроника. М.: Высшая школа. – 2012. – 656с. 7. Гулд Х., Тобочник Я. Компьютерное моделирование в физике. Т. 1 - М.: Мир, 1990. 8. Гулд Х., Тобочник Я. Компьютерное моделирование в физике. Т. 2 - М.: Мир, 1990. 9. Б.М.Аскеров. Электронные явления переноса в полупроводниках. – М.: Наука. – 1985. – 320с. 10.Лутц М. Изучаем Python. 3-е издание. – СПб.: Символ-Плюс. – 2009. – 848с. <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Карлов Н.В. Лекции по квантовой электронике / Н.В. Карлов. – М.: Наука, 1988. – 336 с. 2. Поршнева С.В. Компьютерное моделирование физических процессов в пакете MATLAB. – М.: Горячая линия. – Телком, 2003. – 592 с. 3. Хуторова О.Г., Стенин О.М., Фахртдинов Р.Х., Морозова Л.В., Журавлев А.А., Теплов В.Ю., Зыков Е.Ю. Компьютерное моделирование физических процессов. – Казань. – 2001. – 50 с. <p>Наукові статті у періодичних виданнях за тематикою дисципліни.</p>
Тривалість дисципліни	один семестр
Обсяг дисципліни	90 год, з яких 48 год аудиторних занять, з них 32 год лекцій, 16 год практичних занять та 42 год самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знати методи чисельного інтегрування та диференціювання функцій; чисельні методи рішення технологічних задач та задач математичної фізики; синтаксис та основні бібліотеки для математичних обчислень мови програмування Python (SymPy, NumPy, Matplotlib, Math, тощо); - вміти використовувати набуті знання для розрахунку характеристик фізичних процесів і явищ на практиці; розраховувати та аналізувати результати комп'ютерного моделювання, виходячи як з основних положень комп'ютерного моделювання, так і з емпіричних експериментальних даних; використовувати для цього сучасне програмне забезпечення (мову програмування Python та математичне середовище Sage).
Ключові слова	математичні моделі, технологія формування нанооб'єктів, екситони, наночастинки, композитні матеріали, кінетичні ефекти у нанооб'єктах, спінодальний розпад
Формат дисципліни	очний
	проведення лекцій, семінарських робіт та консультації для

	кращого розуміння тем
Теми	Наведено у табл. 1
Підсумковий контроль, форма	іспит у кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань із загальних курсів з фізики, вищої математики, методів розв'язування диференціальних та інтегральних рівнянь, базових знань з програмування та чисельних методів.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	лекції, презентації (ілюстрація, демонстрація), розповіді, пояснення, дискусія
Необхідне обладнання	персональний комп'ютер, загальноживані комп'ютерні програми і операційні системи, програмне середовище Python, проектор
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: <ul style="list-style-type: none"> • лабораторні заняття: 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50; • контрольні заміри (іспит): 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50.
Питання до модульних контролів (замірів знань)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Комп'ютерний експеримент. Етапи та співвідношення з реальним експериментом. 2. Формування нанооб'єктів різного розміру 3. Формування острівцевих та суцільних тонких плівок нанометрової товщини. 4. Перколяційні моделі провідності тонких плівок при переході від острівцевої структури до суцільної структури 5. Одноmodalьні та багатомodalьні розподіли розмірів нанозерен при формуванні тонких плівок нанометрової товщини 6. Тонкоплівкові випромінювачі та люмінофори. 7. Скорочення часу загасання люмінесценції перовськітів при переході від об'ємних кристалів до наночастинок 8. Кінетичні ефекти у напівпровідниках і діелектриках та особливості в них при переході до нанорозмірів 9. Термодинаміка утворення мікрофаз та нанофаз у діелектричних матрицях 10. Умови, за яких реалізується спінодальний розпад. Модель Кана-Хіларда. 11. Термодинамічні умови утворення композитного матеріалу "кристал у кристалі". Стандартна енергія Гіббса хімічної реакції. Перше наближення Уліха. 12. Константа рівноваги реакції. Температурні залежності константи рівноваги. Модель для аналізу можливості утворення композитного матеріалу "кристал в кристалі".
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу «Моделювання нанотехнологій»

Тиж-день	Тема занять (перелік питань)	Форма діяльності та обсяг годин	Додаткова література / ресурс для виконання завдань (за потреби)	Термін виконання
1, 2	Місце комп'ютерного експерименту у нанотехнологіях. Використання ООП Python та математичних середовищ	Лекції – 4 год, лаб. заняття – 2 год, самостійна робота – 3 год.		2 тижні
3,4	Формування нанооб'єктів різного розміру	Лекції – 4 год, лаб. заняття – 2 год, самостійна робота – 5 год.		2 тижні
5, 6	Формування острівцевих та суцільних тонких плівок нанометрової товщини. Перколяційні моделі	Лекції – 4 год, практ. заняття – 2 год, самостійна робота – 5 год.		2 тижні
7, 8	Одноmodalні та багатомодальні розподіли розмірів нанозерен при формуванні тонких плівок нанометрової товщини	Лекції – 4 год, практ. заняття – 2 год, самостійна робота – 6 год.		2 тижні
9, 10	Тонкоплівкові випромінювачі. Скорочення часу загасання люмінесценції перовськітів при переході від об'ємних кристалів до наночастинок	Лекції – 4 год, практ. заняття – 2 год, самостійна робота – 5 год.		2 тижні
11,12	Кінетичні ефекти у напівпровідниках і діелектриках та особливості в них при переході до нанорозмірів	Лекції – 4 год, практ. заняття – 2 год, самостійна робота – 6 год.		2 тижні
13, 14	Термодинаміка утворення мікрофаз та нанофаз у діелектричних матрицях	Лекції – 4 год, практ. заняття – 2 год, самостійна робота – 6 год.		2 тижні
15, 16	Моделі самоорганізованої критичності. Спінодальний розпад	Лекції – 4 год, практ. заняття – 2 год, самостійна робота – 6 год.		2 тижні